

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פרשת תולדות תשפ"ד

עיקר תולדותיהם של צדיקים - מעשים טובים

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (בראשית כה יט). יש לזקוק, דפחת בתולדות יצחק, והפסיק ואמר אברהם הוליד את יצחק ולא הזכיר תולדות יצחק. ואפשר לרמוז, משום דקיימא לן עקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, כמו שפרש רש"י גבי אלה תולדות נח (שם ו ט), וגם כאן בא לרמוז, ואלה תולדות יצחק, ומה הוליד, אברהם הוליד את יצחק, כלומר הוזהר את יצחק בקדושה וצניעות ויראת ה' והתבונה, היה אומר לא יצא זה כי אם מאברהם, שכן הם מדותיו. נמצא לא הזכיר הכתוב כי אם מעשים טובים של יצחק, שהם עקר תולדות הצדיקים:

(פיתוחי חותם פרשת תולדות)

המקבל את הברכות יקבל את התורה

ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו וגו'. ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר. הביאה לי ציד וגו'. ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך (בראשית כו ה-ט).

והנראה לפי ענייני דעתנו בזה אם אפשר ובעיני ה' יכשר, דיצחק אבינו עליו השלום רוח הקדש שורה עליו כידוע, והיה יודע שעתידה תורה לנתן לזרעו, דהינו אחד מבניו עתידים בניו לקבל תורה, והיה יודע שיעקב איש תם ויושב אהלים, ועשו היה מכבדו כראוי. והברכה הזאת שרצה יצחק לברך היא הכנה לקבלת התורה, שמי שיוזק לברכה זו הוא שיוזק לקבלת התורה. ויצחק אהב את עשו, כידוע:

ומכל מקום, כיון שברכה זו שרצה לברך היא הכנה לקבלת התורה, נסתפק יצחק אם יזע עשו הוא שראוי לקבל התורה או יזע יעקב. וכיון שהוא אהב את עשו יותר, אמר, אעשה הכנה זו לעשו, אם הוא ראוי לקבלת התורה יזכה בברכה, ואם אינו ראוי לקבלת התורה לא יזכה בברכה. ולהכי לא ברכו בתחלה תכף ומיד בלי הבאת המטעמים, דכיון דברכה זו הכנה לקבלת התורה, נסתפק לו שמה יעקב הוא שראוי לקבלת התורה, ולפיכך נתחכם ואמר לו שיביא ציד ויעשה לו מטעמים, ובזה יראה, אם רצון ה' שיוזע עשו הוא שראוי לקבל התורה ילך עשו וימצא ציד ויעשה מטעמים כאשר אהב, ולא יתגלה הדבר ליעקב ויקדימו. ואם יהיה שום עכוב בדבר, כגון שלא ימצא ציד, או אם יתגלה הדבר ליעקב ויקדימו

מהרת למצא בני ואמר כי הקרה ה' אלקיך לפני (פסוק כ). רמז לו יצחק באמרו מה זה, שיוזק לקח הלוואות שכתוב בהם 'מזה ומזה הם כתבים' (שם לב ט), ואמר לו, ממה שמהרת למצא והבאת לי בלי שום עכוב, מזה ראיה שתזקה לקח הלוואות שכתוב בהם 'מזה'. והשיבו יעקב לפי דעתו, כי הקרה ה' אלקיך לפני, כלומר, זאת סבה מאת ה' שברשותו רצית לברך, לעשות הכנה לקבלת התורה, ומי שראוי לפני ה' הזמינו לברכה:

יעקב זכה גם בידי עשו לדון דיני נפשות

אחר כך אמר לו גשה נא ואמשך בני האמה זה בני עשו אם לא (פסוק כא-כג). וכשמשו אמר הקל קול יעקב והידיים ידי עשו, נצנצה בו רוח הקדש ודברה בפיו, דשלישית הידיים שנתנה לעשו, עתיד יזע יעקב לזכות בחלק ממנה לדון דיני נפשות, ולפיכך אמר הקל קול יעקב, אף על גב דיעקב לא נתן לו רק קול התורה לעסק בה, מכל מקום נתן לו גם חלק מידי עשו לדון דיני נפשות. ולא תאמר שהיפך יצחק ליעקב, לכך אמר ולא הפירו:

אחר כך אמר ראה ריח בני פריח שדה (פסוק כז). לרמז על שעת מתן תורה שנתמלא כל העולם כלו בשמים מגן צד:

(פיתוחי חותם פרשת תולדות)

אם נקי מעוון ומכוון לבו - תפלתו מתקבלת

רננו צדיקים בה לישראל נאווה תהלה (תהלים לג). אפשר לרמוז על התפלה, דהשומרים תפלה הם הנקראים צדיקים וישרים, דצריך המתפלל לפני ה' שיהיה נקי מעוון, דאם היה מלא עוונות ובפרט אם היה בעל לשון הרע, היכי דמי שיקבל הקדוש ברוך הוא תפלתו, דעל זה נאמר (תהלים ג טז) ילרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחרריך. ועל זה אמר רננו צדיקים בה דהינו הצדיקים שהם הראויים לרנן לה שהיא התפלה, לישראל נאווה תהלה היא נמי התפלה. וכפל ואמר לישראל נאווה תהלה, רצה לברך דעקר התפלה היא בלב, לזה הוסיף ואמר לישראל דבעינן שיהיו ישרים בלבבותם בשעת התפלה, שלא תהיה להם מחשבה אחרת וזולת מחשבת התפלה. והנה תפלה רמוזה במלת צדיקים וישרים, דצדיקים במלוי צד"י דל"ת יוד קו"ף יוד מ"ם סופי תבות גימטריא היא התפלה עם הכוללים. וישרים נמי תפלה גימטריא 'ישרה':

(שערי ארוכה אות צ)

במקרה ויקח הברכות, בזה יזע כי רצון ה' לתן התורה לזרע יעקב דוקא, לפיכך תלה הברכות בצידה. ועשה יצחק הדבר באזהרה גדולה לעשו שלא ישמע הדבר לזולת, ובזה יראה, אם מאת ה' הניח הדבר שהתורה ראיה לזרע עשו, לא יהיה שום עכוב לעשו בצידה, וגם לא יתגלה הדבר ליעקב ויקדים ויקח הברכות. וכל זה מובן מהפסוקים [וכו']:

רבקה הבינה את כוונת יצחק

הנה רבקה ברוח הקדש שבה הבינה דעת יצחק, ואמרה, אם כונתו לברך עשו בהקלט, למה לא יברך אותו תכף ומיד, ולמה תלה לו הברכות בצידה, ולמה לא רצה לצוות לו בפני שום אדם. אלא ודאי זה הכנה לתורה, ורצה יצחק, כיון שנסתפק לו הדבר מי ראוי לקבלת התורה, לעשות נסיון בדבר, אם לא יהיה שום עכוב לעשו ולא יתגלה הדבר ויקדימו יעקב, אז עשו הוא הראוי, ואם לא היה ראוי, ישל יעקב הברכות:

כיון שנודע לה הדבר הבינה שרצון ה' שיעקב יתברך

וזהו שאמר ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו, בינו לבינו ביוחד, שלא ישמע הדבר לזולת, והבינה דעת יצחק כדכתבנו, שעם כל מה שזוהר יצחק, אפלו הכי נתגלה הדבר ליעקב וקדם ונטל הברכות, בודאי שמתא ה' היתה לו, והוא שראוי לקבלת התורה. וזהו שאמרה רבקה ליעקב הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך, כלומר, הוא מדבר לו ביוחד על דעת שאין שומע, ונראה לי בדעתו שאם יש שומע ויתגלה הדבר ותקדים אתה לברכות ולא יכיר כך, זה סבה לך מאת ה' ותזקה לברכות ולהתורה. ומכל מה שזוהר אביך שלא ישמענו אחר, הנה אני שמעתי, ומדאני שמעתי, שמע מנה דרצון ה' שתזקה אתה בברכות ובתורה, לכן בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך, וזו עמך וקום הקדימו לעשו כדי שתזקה לברכות ולהתורה, וקום מהר אל הצאן וקח לי משם שני גדי עיזים, רמזה לו לשתי תורות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה [וכו']:

רבקה רמוזה ליעקב שבניו וקדימו נעשה לנשמוע

עוד אמר ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב (פסוק יז). דלכאורה תבת ביד מיתרת, דהיה לו לומר ותתן את המטעמים וגו' ליעקב וגו', אלא רמזה לו גם בזה דעתידים ישראל להקדים עשיה לשמיעה:

'מה זה מהרת' רמז שיקבל את הלוואות

וכשביא יעקב ליעקב ואמר לו שהוא עשו, אמר לו מה זה

חידה שבועית:

מה אומר רבינו איפה רמזו בפרשתנו שעת מתן תורה שנתמלא כל העולם כולו בשמים? (נא לכתוב תשובה קצרה ותמוצתית).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחידת מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

פרשת דברים:

ה' יוסף בנימין פרנקל מבני ברק.

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מרן ה'אביר יעקב' זי"ע (או מתוך עלון זה)

בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור השלם (ספרד) עם רקמה ייחודית בהוצאת "עוז והדר".

